

Σημείωμα από τη σύνταξη

Δήμητρα Ιωάννου

Πρόεδρος ΔΣ της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης

Η Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών υιοθετήθηκε ομόφωνα από το σύνολο των κρατών μελών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών το 2015 και περιλαμβάνει μια δέσμη Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΣΒΑ¹), εξελίσσοντας και διευρύνοντας την εφαρμογή των Στόχων Ανάπτυξης της Χιλιετίας².

Οι ΣΒΑ αποτελούν μια δέσμη άυλων στόχων, οι οποίοι επικαλούνται την ανάγκη για διεπιστημονικό σχεδιασμό συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης με την πρωτοβουλία των κρατών μελών, ώστε να αναπτυχθούν κατάλληλοι δείκτες και συστήματα συλλογής δεδομένων. Αυτό είναι και η μεγαλύτερη πρόκληση για την αξιολόγηση των ΣΒΑ, η οποία δεν μπορεί να οδηγηθεί εύκολα σε μετρήσιμα αποτελέσματα ή σε αναλύσεις αιτίου-αποτελέσματος, χωρίς να περάσει μέσα από την ανάλυση αλληλένδετων συστημάτων ανάπτυξης και των διαφόρων διαστάσεών τους, μέσω καινοτόμων διεπιστημονικών αναλύσεων.

Η υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων ενσωμάτωσης των ΣΒΑ στους διάφορους τομείς και πεδία εφαρμογής των πολιτικών ανάπτυξης είναι αρκετά περίπλοκη και απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών. Το ίδιο ισχύει και για την αξιολόγησή τους. Το παρόν έβδομο τεύχος της Επιθεώρησης της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης, είναι αφιερωμένο στο ζήτημα της αξιολόγησης των ΣΒΑ, και θέτει ορισμένα θέματα ως βάση για προβληματισμό και συζήτηση αναφορικά με τον ρόλο της αξιολόγησης στον χειρισμό των ΣΒΑ και στην προώθηση των σχετικών μεταρρυθμίσεων.

Η διασφάλιση της συνοχής των δημόσιων πολιτικών με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης είναι μια περίπλοκη διαδικασία, η οποία απαιτεί τη συμμετοχή κρατικών και μη κρατικών φορέων, περιφερειακών και διεθνών παραγόντων, και γενικά ένα πλήθος εμπλεκόμενων μερών που συνδέονται με τις παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων, από την κλιματική αλλαγή και τη βιώσιμη βιομηχανοποίηση έως την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η συνοχή των πολιτικών είναι όμως απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των ΣΒΑ υπό την Ατζέντα 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Μια σειρά σημαντικών ερωτημάτων τίθενται λοιπόν για την κοινότητα των αξιολογητών, όπως μεταξύ άλλων, τα παρακάτω:

- Ποιος είναι ο ρόλος της αξιολόγησης στην επιτάχυνση της εκπλήρωσης των ΣΒΑ;
- Πώς μπορεί η αξιολόγηση να συμβάλει στη διατύπωση της προβληματικής σχετικά με τους στόχους της Ατζέντας 2030 και την ενσωμάτωσή τους στις εθνικές, περιφερειακές και τομεακές πολιτικές;
- Ποιος είναι ο ρόλος της αξιολόγησης στην επανεξέταση του τρόπου με τον οποίο οι δημόσιες πολιτικές ανάπτυξης ενσωματώνουν τους ΣΒΑ;

1 Αγγλικά: Sustainable Development Goals (SDGs)

2 Αγγλικά: Millennium Development Goals (MDGs)

- Πώς μπορεί η αξιολόγηση να συμβάλει στην ενίσχυση της συμπληρωματικότητας μεταξύ εθνικών, περιφερειακών, τομεακών, αλλά και παγκόσμιων στόχων βιώσιμης ανάπτυξης;

Οι αξιολογητές καλούνται να διαδραματίσουν έναν σημαντικό ρόλο σε αυτή την κρίσιμη διάσταση της διαμόρφωσης πολιτικών ανάπτυξης. Αυτό ενδεχομένως θα απαιτήσει την προσαρμογή ορισμένων μεθοδολογικών προσεγγίσεων, αλλά και την ανάπτυξη νέων, όπως και την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων για τους ίδιους τους αξιολογητές. Θα πρέπει επομένως να είναι σε θέση η αξιολόγηση να ανταποκριθεί στη στρατηγικής σημασίας ανάγκη για κριτική σκέψη και στον εντοπισμό κενών σε διάφορα επίπεδα, όπως η στρατηγική συνοχή ή η επίτευξη αποτελεσματικότητας, αλλά και η επισήμανση ζητημάτων αποδοτικότητας με σκοπό την ενεργοποίηση βελτιωτικών παρεμβάσεων.

Αυτά και άλλα ζητήματα που αφορούν την κοινότητα των αξιολογητών απαιτούν την ανάπτυξη ποιοτικών αξιολογήσεων, οι οποίες θα είναι εκτός από ενδιαφέρουσες, και χρήσιμες για τη διατύπωση και την υλοποίηση στρατηγικών βιώσιμης ανάπτυξης. Ελπίζουμε τα περιεχόμενα του παρόντος τεύχους να αποτελέσουν το έναυσμα για περαιτέρω προβληματισμό και αναζήτηση πληροφοριών σχετικά με τα παραπάνω θέματα.

Αθήνα, Δεκέμβριος 2020